

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ**

**СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ**

Матеріали

VII Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

06 листопада 2020 року

Одеса
ОДУВС
2020

УДК 342.92(477)
ББК 67.9.(4Укр)401.0
С764

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Стан та перспективи розвитку адміністративного права
України: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф.,
764 м. Одеса, 06 листопада 2020 р. – Одеса : ОДУВС, 2020. – 138 с.

УДК 342.92(477)
ББК 67.9.(4Укр)401.0

© ОДУВС, 2020

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СУБ'ЄКТІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Косаревська О.В., к.пед.н., доцент (Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна)

Проведений автором В.М. Трепаком аналіз статистичних даних щодо стану протидії корупції в частині адміністративних правопорушень пов'язаних з корупцією доводить, що у продовж 12 місяців 2019 року:

- направлено до суду 11229 протоколів про корупційні правопорушення;
- по 11235 справах судом прийняті рішення про адміністративні правопорушення, пов'язанні з корупцією;

- накладено штрафів на 5 759 осіб.

Серед притягнутих до цього виду відповідальності:

- 4 судді;
- 4 прокурора;
- 96 депутатів обласних рад;
- 359 працівників поліції;

- 102 працівника податкової служби;
- 236 службовців ЗСУ.[1,с.187]

Це зумовлює актуальність проблеми удосконалення системи суб'єктів протидії корупції в адміністративно-правовому механізмі протидії корупційним проявам в Україні, що розглядали такі автори, як: В.Д. Андріанов, О.Ф. Андрійко, В.В. Баштаник, Ю.В. Дем'янчук, О.С. Новаков, О.О. Онищук, О.В. Ткаченко, В.М. Трепак, І.І. Яцків та інші, які класифікували суб'єкти протидії корупції з огляду так званої «політичної» та «економічної» корупції.

Так, автор Ю.В. Дем'янчук класифікує суб'єкти протидії корупції у системі державної служби як спеціалізовані та неспеціалізовані суб'єкти.

Спеціалізовані суб'єкти: (Президент, Парламент, Прем'єр-міністр, уряд,

органи державної влади й органи місцевого самоврядування, судові органи, правоохоронні органи всіх рівнів). Неспеціалізовані суб'єкти: (комерційні та некомерційні організації із різними формами власності, підприємства і установи, громадські, міжвідомчі та місцеві комісії, асоціації і фонди; політичні партії і масові громадські організації, що діють на основі статутів і положень та мають вертикальну і горизонтальну структуру на різних рівнях; ЗМІ; об'єднання та молодіжні формування; профспілки, громадські організації і формування, створювані на добровільних засадах) [2, с.95].

Найбільш доцільною, на наш погляд, є класифікація автора І.І. Яцків, який суб'єкти корупції поділяє на 2 великі групи: на суб'єктів протидії та попередження корупції, а також суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення.

Суб'єкти протидії та попередження корупції автор розподіляє на 2 підгрупи: суб'єкти безпосередньої протидії та суб'єкти опосередкованої протидії.

До першої підгрупи слід віднести спеціально уповноважені органи, а до другої - всіх фізичних осіб, громадські організації, підприємства, установи, організації всіх форм власності. У випадках виявлення суб'єктами другої підгрупи фактів корупційних діянь – вони мають звернутись до спеціально уповноважених органів протидії (суб'єктів безпосередньої протидії) для вжиття ними відповідних заходів.

Вдосконалення механізму протидії корупції передбачає і вдосконалення інституту суб'єктів відповідальності за корупційні адміністративні правопорушення. Загалом пропонується встановити, що ними є публічні посадові особи. А у конкретному складі корупційного адміністративного правопорушення конкретизувати суб'єкта відповідальності та закріпити його спеціальні ознаки [3, с 64-68]

Самостійний підхід до визначення суб'єкту корупційних правопорушень співробітника системи МВС України доводить автор О.В. Ткаченко, який відокремлює 2 групи: співробітники рядового і молодшого начальницького складу та співробітники старшого та вищого начальницького складу. Автор відзначає особливі ознаки цих суб'єктів формуються відповідно до:

- особистого життєвого досвіду;
- різних посадових можливостей;
- рівнем доступу до інформації при виконанні завдань, пов'язаних зі службовою діяльністю;
- соціальним статусом у суспільстві, а відповідно до цього – наявністю різних соціальних потреб.

Залежно від способів організації та вчинення корупційного правопорушення автор О.В. Ткаченко розглядає наступні види корупції: внутрішньо-організовану; індивідуально-організовану; ситуативну корупцію [4, с. 467-470].

Автор А.В. Мовчан наголошує, що перші кроки правозастосовної діяльності створеної системи спеціалізованих суб'єктів протидії корупції у сфері публічної влади носили декларативний характер, оскільки показові затримання прокурорів, суддів, чиновників так і не переросли у реальні судові вироки. Оприлюднення декларацій народних депутатів шокують своїми розмірами доходів не тільки пересічних громадян України, а й західних партнерів [5, с.118].

Більш ґрунтовною класифікацією системи суб'єктів владних повноважень, які забезпечують формування та реалізацію державної антикорупційної політики в Україні, на нашу думку, дає автор С.В. Дрьомов включаючи наступні елементи:

1. Суб'єкти, що визначають та формують антикорупційну політику (Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Національне агентство з питань запобігання корупції). Ця група суб'єктів відповідно до своїх конституційних і законодавчо встановлених повноважень визначає засади внутрішньої і зовнішньої політики держави зокрема антикорупційної.

2. Суб'єкти, які здійснюють заходи, щодо забезпечення нормативно-правового регулювання правовідносин у сфері протидії корупції- Верховна Рада України виконує функцію нормативно-правового забезпечення суспільних відносин у сфері протидії корупції.

3. Суб'єкти, спеціально уповноважені державою у сфері запобігання і протидії корупції: (органи прокуратури, Національна поліція України, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції).

Особливістю цієї групи суб'єктів слід відзначити часту змінюваність інстанційного наповнення залежно від концептуальних підходів щодо формування державної антикорупційної політики.

4. Суб'єкти, які здійснюють судовий розгляд справ про корупційні правопорушення (суди).

7 червня 2018 року прийнято Закон України про вищий антикорупційний суд, який є постійно діючим вищим спеціалізованим судом в системі судустрою України

5. Суб'єкти, які забезпечують контроль і нагляд за діяльністю суб'єктів безпосередньої правоохоронної діяльності у сфері протидії корупції: (Верховна Рада України та її Комітет з питань запобігання і протидії корупції, суди, Кабінет Міністрів України, НАЗК, Міністерство юстиції, Національна рада з питань антикорупційної політики, прокуратура України).

Ця група суб'єктів виконує завдання координації відносин у сфері антикорупційної політики з громадянським суспільством та іноземними партнерами, оцінювання ефективності впровадження заходів антикорупційної політики, експертне та аналітичне забезпечення антикорупційної політики, розроблення пропозицій щодо змін до законодавства, проведення інформаційних компаній, поширення антикорупційних знань [6]

Таким чином, ключовими здобутками у сфері інституційного забезпечення антикорупційної реформи в Україні стало створення протягом кількох останніх років спеціально уповноважених органів протидії корупції, а саме: Національного агентства з питань запобігання корупції, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Національного антикорупційного бюро, Державного бюро розслідувань та Вищого антикорупційного суду [7]

Сучасна криміналістична наука розглядає суб'єктів корупційних діянь з огляду морально-психологічних та соціально-рольових ознак.

Основними факторами скоєння корупційних діянь різні автори висувають наступні: так автор Т. Корнякова стверджує, що: «...виникнення протиріч між особою та суспільством призводить до злочинної поведінки»;

Д.Трејсман зосереджує на стані « балансування між очікуваними прибутками (психологічними, соціальними, фінансовими) »;

Окремо авторами наголошується відсутність відчуття поваги до національної незалежності, обов'язку служити українському народу за рахунок «... ностальгії за Радянською імперією на півдні та сході України» [1]

На підставі вище зазначеного ми дійшли наступних висновків:

1. Система протидії корупції складається з двох комплексних компонентів: суб'єкти протидії корупції та заходи протидії корупції.

2. Суб'єктами протидії корупції в Україні слід вважати:

- державу- в особі антикорупційних органів публічної влади;
- суспільство – в особі системи інститутів громадянського суспільства;
- громадян – у сфері індивідуальних правовідносин.

3. Національна антикорупційна стратегія повинна спиратись на основні ключові питання:

1) удосконалення Національного антикорупційного законодавства, з метою налагодження юридичного контролю у сфері антикорупційної нормотворчості, спрямованої на визначення чітких меж повноважень органів публічної влади;

2) створення та нормативне закріплення «Етичного кодексу для публічних осіб»;

3) посилення процедури призначення керівників кадрів вищої ланки державного управління в межах створення «моральних орієнтирів й імперативів», з метою підвищення можливості створення умов для прозорості діяльності державних органів в напрямках додержання прав і свобод людини і громадянина.

4. Вкрай необхідною постає проблема розробки комплексних інноваційних методик науково-практичного спрямування для суб'єктів протидії корупції стосовно методів виявлення і фіксації корупційних діянь.

5. Ефективність кримінологічної профілактики службових злочинів, пов'язаних з корупційними правопорушеннями залежить від стану оздоровлення суспільних відносин, а саме: прогресивного та збалансованого розвитку економіки, зміцнення інститутів влади, підвищення добробуту та соціальних гарантій для населення, підвищення духовного розвитку громадян .

Література

1. Трепак В.М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми : монографія. Львів : Вид-во ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 444 с.

2. Дем'янчук Ю. В. Сучасні адміністративно-правові засоби запобігання та протидії корупції у системі державної служби України / Ю. В. Дем'янчук // Право та інновації. - 2016. - № 4. - С. 92-97. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2016_4_15.

3. Яцків І. І. Загальні положення протидії корупції: адміністративно правовий аспект / І. І. Яцків // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. - 2010. - Вип. 25. - С. 64-68. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvchzu_2010_25_14.

4. Ткаченко О.В. Запобігання корупції в правоохоронних органах - крок до правової держави // Матер. І міжн. наук.- практ.конф «Від громадського суспільства до правової держави». – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. – с.467-470.

5. Мовчан А.В. Актуальні проблеми протидії корупції в Україні// Вісник кримінального судочинства №1/2017р. – С.118

6. Дрьомов С.В. Інституційне забезпечення державної антикорупційної політики України : реалії сьогодення : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2018. 56 с.

7. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / за заг. ред. Т.О. Коломоець, В.К. Колпакова. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 588 с

<i>Ігнатченко І.Г.</i> ЩОДО АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІЙ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНІЙ СФЕРІ	26
<i>Карагіоз Р.С., Наумкіна С.М.</i> THE SELF-GOVERNMENT IN THE CONTENT OF THE PHENOMENON OF SELF-RESTRICTION OF STATE POWER AND MOVEMENT TO THE RULE OF LAW	27
<i>Коропатов О.М.</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	28
<i>Косаревська О.В.</i> ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СУБ'ЄКТІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ	30
<i>Крижановська О. В.</i> СОЦІАЛЬНІ МЕДІЙНІ ЗАСОБИ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА СУСПІЛЬСТВА	33
<i>Крижановська О. В., Уткіна К.С.</i> ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ ТА НАСЕЛЕННЯ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ	36
<i>Кубаєнко А.В.</i> МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА СУСПІЛЬСТВА В СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ	37
<i>Маковій В.П.</i> ПРАВОВА ПРИРОДА ДОГОВОРУ ПРО МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ МЕДИЧНИХ ГАРАНТІЙ	39
<i>Мирза С.С.</i> ЕТАПИ СТВОРЕННЯ ТА ПРАВОВА ПРИРОДА КОНДОМІНІУМІВ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	42
<i>Мозоль В. В.</i> ПОЗИТИВНИЙ ДОСВІД ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІДНИХ КРАЇН ЄВРОПИ	44
<i>Мукоїда Р.В., Берендєєва А.І.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ «CUSTODY RECORDS» В ДІЯЛЬНІСТЬ РОБОТИ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	46
<i>Пастух І. Д.</i> НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ	48
<i>Пашковська М.В., Федоровська Н.В.</i> ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СУМІСНИЦТВА ТА СУМІЩЕННЯ З ІНШИМИ ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ	49